

N° 21 - HERE 1971

« POBL VREIZ »

B.P. 713 ROAZON

KOUMANANTOU

Boutin : 6 L

Skoazell : adaleg 15 L

K.R.P. 2746-79 ROAZON

0,50

POBL VREIZ

KELAOUENN UNVANIEZ DEMOKRATEL BREIZ

N'EO KET BRAO AN AMZER-DA-ZOND PROMETET DA VREIZ GAND AR VI^{ed} PLAN

PENNAD-STUR

AN U.S.A. HAG AR FRANS : DIOU VRO IMPALAEREL

Politikerezh impalaerel an U.S.A. a ra freuz e pep leh. Ma 'maint o koll ar brezel e Bro-Vietnam, an Amerikaned ne fell ket dezo koulskoude mond kuit en eur ziskouez o-deus kollet. Setu e chomont a-hont da laxa toulladoud tud : soudarded amerikan, med dreist-oll tud Bro-Vietnam.

Politikerezh impalaerel an U.S.A. eo ivez en-deus bountet d'an traoñ Torres e Bro-Bolivi, gand sikour ar C.I.A. Ema ivez an Amerikaned o trei en-dro da houarnamant poblek Bro-Chili evid skuba 'nezañ, h.a...

Hag an Amerikaned a gav dre ar bed sikour meur a houarnamant. Da skouer e kreisteiz Bro-Vietnam : ar votadegoù eno 'zo eur farsadenn — pe hoaz e Bro-Israel : heh unaniez gand an U.S.A. 'zo anavezet-mad abaoe pell 'zo, med diskouezet eo bet hoaz muioh dirag ar bed pa 'neus diskleriet Nixon ar pex e-noa divizet diwar-benn an arhant : 'benn eiz deiz da c'houde Bro-Israel he-doa cheñchet prizadur heh arhant : war an afer-se, Bro-Japan, koulskoude staget mad-tre ouz kapitalouriezh an U.S.A., he-deus diskouezet kalz muioh a nah. (Gouarnamant Bro-Israel he-deus ouspenn anzavet dioustu gouarnamant fachist Bro-Bolivi) h.a...

Stad impalaerel an U.S.A. 'zo an enebour kenta dre ar bed. Ar Stad impalaerel gall avad, a wask nhanom euz kalz tostoh, a zo ken fall he natur ; rag ma vez bihannoh he nerz, ken peguz eo e gwirionez.

AR STAD IMPALAEREL HALL O WASKA, KEMENT MA HELL, INIZI ANTILHEZ SANSET GALL, ENEZENN AR REUNION SANSET GALL, BRO-EUSKADI SANSET GALL.

Kement e pege gwechall ouz Bro-Alijeria, gand toud he nerz, hep soñjal tamm ebed e buez an dud, kement e ra freuz, abaoe eun nebeud mizioù, war ar pex a chom dezi euz he holonioù en tu all d'ar mor.

An aotrouien dilennet a-du gand ar gouarnamant en Enez-Reunion o-deus lavaret ne 'x eus ket pell : « Ar Reunion 'zo eun enezenn hall dreist-oll, abaoe m'eo bet kavet, rag n'eo bet poblet gan dhini all ebed nemed ar Frañs » (d'an 22 a viz eost 1971). E-giz ma veze desket a-raog da vugale du ar holonioù e oa Galianed euz o zud koz !

KUDENN VREIZ EUZ BREST D'AN NAONED

AODOU-AN-HANTERNOZ

NOYAL : un hent evit piv ?

Ne ra forzh, Maññ ar Bempvet, eus tud Noyal, pa grog-hi da c'hoari pigell etre Roazhon ha Sant-Brieg evit digeriñ un hent bras nevez (pevar tremenvoe dezhañ), un hent a servijo da gentañ-penn, evel just, da verraat beaj an douristiked plat o zreid, hag ivez aesaat disparti ar Vretoned. Na blij ket da dud Noyal gwelout o c'homun troc'het e daou damm gant an hent-se, un tremen a c'houlennont, pe a-us pe a-zindan an hent nevez ; aet int nevez 'zo, war an dachenn-labour, da ziskouez o imor fall, pep tiad en doa kaset eno tri pe pevar den. Betek bremañ skouarn vouzar a ra pennoù tev Pariz. Krog eo ur c'hoari tu-pe-du eus ar fallañ evit 600 den ar gomun vihan-se : gounit ha bevañ pe leuske! Noyal da vervel tamm-ha-tamm.

PEURID AR ROC'H : al laerezh o padout.

Gant Breizh eo aet ar maout e-pad an

hañv : en hor bro eo bet laeret ar muiañ a draoù oberiet gwechall-gozh. Aet gant al laeron un draf skultet ha delwenn liesliv Santez Barba diouzh chapel Keraod e Peurid ar Roc'h. Sklaer m'o deus bourc'hizien estren ha pinvidik graet ar c'hont eus hor pinvidigezhioù-ni, ha kemennet da lampo-ned biz-krog laerezh evito an traoù-se... digastiz. Dre iliz Plouaret eo tremenet ivez al laeron, delwennig ur sant kozh a zo aet ganto an dro-mañ.

TREGUEUX : ker e koust karr ar skol.

Klemm a ra kerent 'zo (80) abalamour d'ar priz goulenet evit kas ar vugale d'ar skol e Sant-Brieg (3 kilometr) gant otokarioù, abaoe ma ra an departamant war-dro ar servij-se. Bremañ e sav, pep tri miz, al lodenn da baeañ eus 39 da 70 lur, da lavaraout 82 % muioc'h eget warlene. Da ziskouez n'int ket a-du gant ar greskañs-se, ar gerent a viro, e-pad ur pennad, o bugale d'ar gêr.

PENN-AR-BED

KONK-KERNEV :

— Daou zen warn-ugent dilabour.

Fall an traoù e ti-labour KREBS (save-rezh bigi) : da heul an 12 labourer kaset d'ar gêr e miz gouere setu deut o zro da 22 all ha da 2 deknikour. Moarvat e c'hello an 10 den a chom kaout labour gant ar S.C.E.N. (kevredigezh kempenn-bigi, e Konk-Kernev).

— Un ti-labour o vont gant rodoù !

War e lañs emañ o vont ar B.M.A. (boestoù metal). Goude bezañ graet gantañ e soñj ober e doull e Kemperle ha kaout evel-se chennou-savel digant kuzul-kêr Konk-Kernev, setu m'en deus c'hoant prenañ un ti-labour e-kichen Cambray, e hanternoz bro-Frañs, tostik-tre d'al labouradegoù-houarn ha da gerioù-bras kalz a dud enno. Renerien an ti-labour-se o deus lavaret ne vo ket digresket evit kement-se al labour fiziet e Konk-Kernev. Arabat kemer ar gerioù-se evel gwirbater, rak re-dener eo kalon ar batroned ouzha o gounid brasañ, raktal, eget ouzha interest ar Vretoned.

LOKOURNAN : mengleuzioù staen ar c'h-Comiren a vo serret abretoc'h.

E-giz mar d'eo bet lavaret dija e « Pobl Vreiz » miz eost « 120 labourer a vo lakeet er-mêz e-pad an tri bloavezh da zont ». Setu m'eo gwasoc'h an traoù peogwir 50 den a vo dilabouret d'an taol kenta e-lec'h 30.

Ne vo ket ezomm tri bloavezh evit lakaat an oll dud er-mêz.

MONTRoulez : urx ar batroned.

Digouezet zo eur rener nevez en Escal e Montroulez. Abaoe se, urx a zo bet roet da furchal dilhad al labourerien, a-fin an devez goude l'heul bet tennet ar blouenn, 3 den a zo bet lisansiet, abalamour m'o doa nac'het an tenna-plouz-se, hep ma vefe bet goulnnet ali Servij an Ensallerezh Labour. Ar C.G.T. en deus diskleriet an doare-ober-se, graet evit abafi an dud ha paea anezo nebeutoc'h, e-giz e ti Leclerc e Brest, e ti L'Haridon e Kastell-Nevez, er c'hlinik Kerlena e Rosko, e garaj Renault e Konkerne hag e meur a lec'h all.

Setu krennet da vat frankiz ar sindikajoù.

DEPARTAMANT ROAZON

ROAZHON :

— Troioù kamm ar fasisted (adare !).

Dispennet eo bet salioù ha burevioù ar C.G.T. e Roazhon. An holl a oar eus pe-seurt neizhoù enep-sindikalour an tu dehou eo savet an diskarerien. Ar sindikadoù demokratel ha strolladoù politikel an tu kleiz o deus savet klemm ha roet da c'houxout ma oant a-du gant unvaniezh C.G.T. departamant an Il-ha-Gwilun ha prest d'he harpañ.

— Ha 23 kamioner a gollo o flas ?

Kroget eo un harz-labour gant 23 kamioner e ti-labour Leroy (« trañsportoù ») evit kaout ur prim uheloc'h evit al labour-sul hag ivez ur c'hresk a 200 lur pep miz.

War zigarez n'o doa ket ar gamionerien « rak-kemennet » an harz-labour, ar rennerien o deus divizet kas anezho ermaez. Ar re-mañ o deus degemeret skoa-zell digant kamionerien-all evit ma c'hellfent adkaout o labour en-dro.

DEPARTAMANT AN-NAONED

GETIGNE : diskrogoù-labour e ti S.I.M.O.

E ti S.I.M.O. (50 % an arc'hant per-c'hennet gant an trust Kuhlmann) e kresk an uraniam tennet hag ar gounid roet d'ar genlodeien, met ar goproù ne yelont ket d'o heul gant ar memes tizh (12 % muioc'h evit an holl c'hoproù ha 60 % muioc'h evit ar gounidoù).

Evit mirout an diforc'hioù-se, ar rennerien a glask dispartiañ an dud en ur ledanañ ar foz etre ar goproù bihan hag ar goproù bras, en ur reiñ splot da unan bennak evitañ-e-unan, en ur reiñ largentezioù, en ur gemer micherourien implijet pep ar mare ha rediet da labourat e-pad 52 eurvezh Trawalc'h o deus al labourerien ha prest int da strivañ evit gwellaat o buhez.

NAONED : ti-mouleriezh an « Imprimerie Moderne » klozet d'an 10 a viz here ?

130 den, en o zouez 100 micherour ha 30 den paeet dre bep miz, a zo prest da goll o labour, mar n'eus ket diskoulm ebet araok. Ar sindikadoù C.F.D.T. ha C.G.T. a laka war wel troioù 'zo hag a roent d'ar youl-greizennañ (n'eus ket reolenn evit un implij dereat eus an arc'hant, n'eo ket disi an doare-merañ, hag all...).

Mar harp an ti-mouleriezh, n'en do ket tu an hanter eus ar vicherourien (re an ofset hag an traoù war o zro) da gaout labour en Naoned hag er c'horn-bro. Ret e vo sellout a-dost ouzha an afer.

MOR-BIHAN

GOURIN : un uzin serret.

An ti glustraj Hourmant-Briand en deus arrestet a labourat, ha 37 micherour a zo dilabour breman.

E fin ar ble paset al labouradeg-se a implée 100 micherour pe dost. Pezh a zo tristoc'h : sekouret e oa bet an uzin gant argant ar parrez.

E ti ar re yaouank 250 den en deus en em dolpet evit difenn an implij er vro. Ur c'homfort eo bet gwelet bodet er meent-tre an holl sindikadoù : re ar beizanted, re ar vecherierien, re ar gonversanted, hag hini ar vistri-skol.

An afer-se a zo un taol kamm ouzhpenn evit kreiz Breizh e lec'h ma vank dija an uzinoù.

SKOAZELLIT " POBL VREIZH "

Eil listenn

Dizant, Paris (8°)	90,00 L.
Dizant, Rostren	15,70 L.
Dizant, Konk-Kerne	9,00 L.
Hollad an eil listenn	114,70 L.
Kont al listenn diwezhañ	117,00 L.
HOLLAD	231,70 L.

Skoazellit Pobl Vreizh
hag ar stourm evit hor yezh
en ur gas ho profoù da :
« Pobl Vreizh »
K.R.P. 2746-79 Roazhon.

PENNAD-STUR

E gwadaloup, an U.D.R. hag ar Centristed (soutenet gand ar P.S. !) o-deus sinet eur pennad-skrid evid difenn politikerezh an departamantoù. Neuze, bez' eo ivez, tud Inizi Antihez, Frañsizien a-ouenn hag a-viskoaz ! Hag e-giz-se, ar haullisted en em lak, abaoe de Gaulle, e-touez ar re genta da zifenn ar holonoù diweza !

En hanternoz Bro-Euskadi, ar Frañsizien en em ziskouez dorn ouz dorn gand Burgos da waska ar re'zo a-du gand ar bobl, hag a felle dezo, d'an Aberri Eguna (« Gouel Bro-Euskadi »), diskleria hebken da betra e kredont, heb ober an disterra freuz.

POLITIKEREZH IMPALAEREL AR FRANS E BREIZ : SIOULLOH EO EGED E LEHIOU ALL, MED KEN GWAZ-ALL.

E Breiz, ar Stad impalaerel hall, staget stard-tre ouz ar gopitalouriezh e-giz er holonoù en tu all d'ar mor, a ra atao gwall-droug. Ne ra ket kalz a droug, gwir eo, med kement a zroug a ra. E Breiz, e-keñver an ekonomiezh ha buhez an oll, e-giz on-eus displeget meur a dro, an traoù a ya war fallad atao, daoust d'ar pezh e-neus prometet ken alies ar gouarnamant. Bettencourt a lavar e vo roet deom 50 000 implij a-benn 1976 : med ar VI^{ed} Plan a xispleg a-grenn ar kontrol : en eur zikour, kement a hell, ar gopitalisted da hounid arhant braz, ar VI^{ed} Plan a lak ar rannvroioù pinvidig da zond pinvidikoh hoaz, hag a laosk ar rannvroioù paour da zond paourroh hoaz.

Diwar an dra-mañ e heller lavaroud : ma vefe Breiz war-lerh rannvroioù pinvidig ar Frañs gand heh ekonomiezh hebken, ne vefe nemed eur gall disheñvelder. Med gwasoh eo : an disheñvelder-ze, pa weler penaoz eo stag ouz stad Vreiz penn-da-benn (dre an ekonomiezh, ar gevredigezh, ar sevenadur, ar bolitiekouriezh), an disheñvelder-ze eo neuze unan e-touez an oll sinou a lak Breiz da veza eur goloni.

Stumm nevez ar rannvroioù divizet gand Pompidou (diskleriet eo bet adarre e kuzul ar vinistred d'ar henta a viz gwengolo 1971) n'eo nemed eur farsadenn vraz, rak ne cheñcho netra da ziazezoù ekonomiezh ar Frañs : a-raog hizio dija, on-eud displeget perag stumm nevez ar rannvroioù ne xerveizenni anezhañ. Pebz istor braz spontus 'zo bet savet gand afer kirri Pariz : an afer-ze, pa soñjer mad, n'eo nemed afer eul leh e-touez ar re all, med rei 'ra da gompren ervad pegen nerzuz eo hoaz kreizennerezh ar Frañs.

Breiz dreist-oll, peogwir eo bet laosket heb uzinoù, a bako droug diwar diaester arhant ar broioù kapitalist ha kresk ar prizioù ha Frañs. Ar gouarnamant gall a lavar dirak an oll : arhant ar Frañs 'zo meret-mad ; ya, med bez' e weler penaoz emañ an traoù e gwirionezh : goude ar pezh 'zo bet divizet gand Nixon, al lur e-neus ranket heulia ; e brizadur 'zo bet cheñchet e gwirionezh. An dra-mañ a lako uzinoù Frañs da drei goustatoh hag an implijidi 'vo gwasket : Breiz eo a bako droug da genta-tout, peogwir eo bet laosket heb uzinoù, ha peogwir n'eo ket brao an amzer-da-zond prometet dezi gand ar VI^{ed} Plan.

E-keñver sevenadur ar bro, ar gouarnamant 'zo bet red dezañ kila eun tammig, ha lakaad eun tammig muioh a vrexonezh er skol : ya, rag ar bobl a vount (da skouer gand sikour « Galv ») ! Med ni 'oar e vez prest, ar gouarnamant da gemer en-dro gand eun dorn ar pezh e-neus roet gand egile. Setu eo red deom ober evez pa glever ar rektor Durand-Prinborgne pe ar ministr Guichard o prometi traoù : hemañ e-neus digemeret kuzul deputeed ar C.E.L.I.B. hag e-neus prometet dezo e vefe lakaet muioh ar vrexonezh war listenn an traoù da zeski er skol. Digorom braz on daoulagad, rag ar gouarnamant a hounexo warnom ma reom sotoni.

★

Breiz a zo gwall reoliet e-keñver sevenadur, ekonomiezh, kevredigezh, da lavaret eo e-keñver politikouriezh : setu perag on bro, disheñvel diouz ar re all, a zo nahet penn-da-benn. Ha bez' e heller lavaroud eo kolonizet, memez ma n'eo ket ken kaled ar vuhez hag en Inizi Antilhez pe Reunion. En em zigoloniza, petra eo ? Bez' eo, evid pep hini, beza antilhez an deus lavaret an dra-ze. Seliaoum onomist bodet e Martinik e fin miz eost o-deus lavaret an dra-ze. Seliaoum anezo : c'hoant o-deus da cheñch an traoù « evid lakaad peb den, e Gwadaloup, e Gwiana, Martinik, Reunion, e-kreiz ar gevredigezh hag ivez e penn aferioù ar vro : e-giz-se e vo skarzet diouz, e speired ar santimant ivez da zo bet roet dezañ abaoe tri hant vloaz m'ema kolonizet e vro. Setu pa vo an den-se deut da veza frank, e hello displega war beb tachenn e zevenadur a oa mouget beteg neuze ; ha gand-se digeri e brenezh war zevenadur an oll ».

DA LENNERIEN POBL VREIZH

A-hed bloavezhioù ez eus bet savet tabut etre un toulladig Bretoned, evit goût penaos skrivañ brezhoneg : Diouzh e vlev e vez anavezet al loen, emezo, hag ho skritur eo melezeour ho soñjou ! Re aes, re eun, eo an doare-se da welout an traoù : E gwirionezh muioc'h-mui a dud a gav — tud yaouank peurluviañ — na vern ket nemeur dezhe e pe c'hiz skrivañ o yezh. Soñjal a reont ne sell ket ar gudenn-se ouzha pobl Vreizh, peogwir ne oar-hi na lenn na skrivañ he yezh. N'eus ket ezhomm chom stag d'ar skritur-mañ-ekzhom pa venner difenn gwir interestoù ar Vretoned, ha n'hon eus ket re a nerzh dija an emgannoù

gwirion. Da bobl Vreizh e vo da zibab, a-benn ar finetre eun doare hag unan all da skrivañ ar brezhoneg. O c'hortoz, ez eo ret-mat deomp, n'eus forzh pegen diaes hag iskis e kavomp an dra, degemer an div skritur, evel m'emaint : Pep hini eus kenlaboure-rien Pobl Vreizh a raio e-giz m'eo kustum d'ober. Evit an anv hag ar pennad-stur, e vint moulet pep eil miz e doare ar skol-veur pe en doare peurunvan.

Imprimerie Commerciale, Rennes

Rener ar gelaouenn : J.P. Gourmel.
1 000 ekw tennet.
Diskleriet hervez lezenn : 4^e trim.